

## Zabavne stvari.

## Noč pred sv. dnevom.

## Maloruska povést.

Ruski spisal N. V. Gogolj, preložil L. Podgoriški.

(Dalje.)

„Kaj znači to!“ — zastokal je Čub z glasom, ki je tičala v njem bol, jeza in bojazen. „Vidim, da se ne šališ, temuč neusmiljeno mlatiš po meni, kakor po kakem lesi!“

„Zgubi se!“ — zakričal je kovač in zalopnil vrata.

„Dejte, kako se je razhrabil!“ — dejal je Čub, ko je bil sam ostal na ulici. „Le poskusi, pridi, le še pridi! Ali morda meniš, da ne najdem pota k sodniku? — Ne, golobček, jaz pojdem narávnost h komisarju. Poznal me bodeš! Kaj je meni do tega, ker si kovač in malar?! Ali kakov je moj hrbet, kakova so pleča! Gotovo sem ves pisan! Ta vražji sin je mlatil po meni, kakor s kladivom po nakovalu! Žalibože, ker je mraz, ter ne morem sleči kožuha! Čaki, ti preteti kovač, da bi vrag namlatil tebe in razkopal tvojo kovačnico! Jaz te naučim, da bodeš znal plesati! Dej, ti prebiti obešenjak! Ali sedaj ga ni domá. Menim, da je Soloha sama. Hm.... saj ni daleč do nje — pojdem k njej! Sedaj je čas, nihče naju ne zalóti. Uh, kako bolešno me je namlatil ta preteti kovač!“

Čub se je tipal po hrbtu in krenil je na drugo stran. Prijetnost, ki je čakala ga o snitku sè Solohe, lajšala je nekako njega bolešt in činila, da ni čutil niti mraza, ki je kar cvlilil pod nogami, da ni mogla preglušiti ga tuleča metelica. Zdaj pa zdaj se je na obrazi pokazal mu kislosladek nasmeh, neusmiljeno mu je sneg melo v brado in brke — in vijavica je brila ga urnejše, nego bi ga bril kateri koli brivec. A da sneg zasipal te zadaj in spredaj, dolgo časa bi bil lahko gledal, kako je Čub postajal, otipaval hrbet, — lahko bi bil slišal, da je opomnil: „Prebito me je namlatil ta preteti kovač!“ — naposled pa videl, da je pot ubral dalje.

Prav tista trenutja, ko je okrotni gizdalin z repom in s kozjo brado vračal se v dimnik, obrsnila je torba, ki je visela mu na vratu in ki je v njej imel mesec v zajetji, ob čavelj ali ob nekaj podobnega — in odprla se mu je. Mesec je upotrebil ta srečni slučaj: vsplaval je skozi dimnik v višino in zopet je vozil se po nebi. Vse je bilo zopet svetlo; vijavice ni bilo več; sneg se je ponašal, kakor kaka razsežna odeja, v katero je bilo všitih tisoč in tisoč srebrnih zvezd in zvezd iz dragega kamenja; mraz je bil znatno odjenjal; prikazavale so se tolpe dečakov in mladenk z vrečami vred; zakrile so pesni, a ni bilo skoro nobene hiše, kjer bi ne bili pred okni popevali koledniki.

Čudovito jasno in krasno je blestel mesec! Ni lahko popisati, kako veselo je srce človeku o takovi noči med mladeznijo, ki popeva in smeja se na vès glas; ki je pripravljena na vse burke in izmišljetine, katere koli so mogoče o veselojasni noči. V kožuhu je dobrodejno toplo; mraz še živejše vnemlje obraz, a zvita hudoba sama z daleka šegače preširnost.

Cela gruča dev z vrečami v rokah je privrela v Čubov dom in obsula Oksano. Krik, smeh in razgovor — vse to je glušilo kovača. Vse deve povprek so hitele in same novice pripovedale krasotici, praznile so vreče in hvalile se s kruhom, s klobasami, z varenci, ki so jih bile nakoledovale uže mnogo. Oksana je bila, podoba je kazala, popolnem zadovoljna in radostna, šalila se je zdaj s to, zdaj s to mladenko in smijala neprestano.

(Dalje prih.)

## Naši dopisi.

**Z Dunaja 23. junija.** — Cesar se je včeraj vrnil iz Feldafinga, kjer biva nekaj časa cesarica s princesinjo Valerijo, v Schönbrun; danes pa so bile avdijske in cesar je sprejel med drugimi tajnega svetovalca, državnega poslanca grofa Hohenwartha. — Nekateri ministri, med njimi ministerski predsednik grof Taaffe, podali so se na deželo na počitnice.

Do kmetijskega ministerstva obrnilo se je več kmetijskih družeb s prošnjo, da bi se dunajski živinski trg kolikor moč izključno varoval za goved izrejeno v deželah, zastopanih v državnem zboru, da naj bi se tedaj delalo proti požunskemu trgu. — Ministerstvo je rešilo te prošnje s tem, da je odgovorilo, da imajo vprašanje živinskega trga v prvi vrsti živinorejci avstrijskih dežel sami v rokah, treba je samo, da redé dosti klavne živine in jo po moči vso stavijo na dunajski živinski trg, tedaj bo tudi vpliv njihov na tamošnji trg najbolj odločiven.

Volilne borbe za deželni zbor niževavstrijski so neprenehoma živahne, najbolj zanimivo pa je to, da Schönerer ravno v onih volilnih okrajih, v katerih kandidata Vélíkonemec dr. Kopp in pa še Vélíkonemec dr. Weitloff, agitira in ne popolnem brez upanja vspeha za druge kandidate svoje stranke. — S tem hoče dejansko dokazati, kar je trdil v državnem zboru, da je on vodja nemško-narodne stranke, bodi ji imé Kopp ali Weitloff.

Upamo, da ta borba ne bo brez dobrega vspeha za desnico državnega zbora in za vse avstrijske Nemce brez izjeme.

**Slap pri Vipavi 16. junija.** (*Javna zahvala.*) Vsem tistim p. n., kateri so za omislitev spominske plošče rajnkega Matije Vrtovca kaj darovali, kakor tudi vsem tistim p. n., kateri so k slavnosti razkritja spominske plošče, bodi-si s čem kod kaj doprinesli, izrekam po tej poti v imenu celega osnovalnega odbora za omislitev spominske plošče in dotične slavnosti najtoplejšo zahvalo.

R. Dolénc,

načelnik osnovalnega odbora.

**Prem 22. junija.** (*Raznovrstno.*) Zopet dolžujem p. n. čitateljem „Novic“ od tod nekoliko več ali manj zanimivih novosti in dogodbic. Poseči mi je v pretekli mesec maj nazaj, kateri ni za tukajšnjo dolino in celó obširno okolico brez pomena ostal. Pričeti mi je z domačimi stvarmi. V tem mesecu obhajali smo z malo izjemo slednji dan „šmarnice“ v čast matere Božje — ob delavnikih zjutraj, ob nedeljah pa popoldne — katere pobožnosti se je ljudstvo v precej obilnem številu vdeleževalo. Ta mesec preselil se je od tukaj na novo službo v Loški Potok tudi naš bivši visokoč. župnik g. Anton Žgur. Dné 9. maja bil je on tukaj zadnjikrat v šoli, kjer se je od mu priljubljene šolske mladine prav ginljivo poslovil; a vzeli bili so pa tudi šolski otročiči od svojega čislanega duhovnega očeta v primernem odgovoru, katerega izpeljal bil je učenec tukajšnje šole, na prav ginljivi način slovó. Zahvalili so se svojemu bivšemu dušnemu pastirju za od njega prejemanje verske nauke, prosili ga za odpuščanje svojim otroškim lahko-mišljenostim in morebitnim prestopkom, priporočili ga v varstvo božje in zavetje Marije prečiste Device, ter mu voščili po vseh njegovih potih, pri vsem njegovem dejanji in nehanji zdravja, sreče, prave zadovoljnosti, dušnega miru in pokoja ter pomoči in blagoslova božjega sè zagotovilom, da jim bode vedno v preblagem spominu ostal in da se bodo vedno po prejetih verskih nauk in očetovskih spominih njegovih ravnali. Milo bilo je gledati nježne in nedolžne obrazke otroške vse sè sol-



zami britkosti zalite, katere spremljal je glasni in britki jok. Presunljiv in ginljiv bil je potem dné 11. maja poslovni govor g. Žgurja med slovesno sv. mašo v domači farni cerkvi, med katerim nastal je splošen in britek jok. Pri tem ginljivem poslovnem momentu dal je on svojim faranom, med katerimi pastiroval je skozi 4 leta in 10 dni še prav mnogo lepih, spodbudnih in prekornih naukov vsakemu stanu posebej in ob enem veljavnim vsem skupaj.

Dné 12. maja proti večeru zapustil je on tukajšnja faro; brezbrojna množica ljudstva pospremila ga je do kilovške železniške postaje, od kodar se je on potem z večernim vlakom dalje proti svojemu novemu službenemu mestu odpeljal. Več tukajšnjih njegovih pravih in odkritosrčnih prijateljev pospremilo bilo ga je do sv. Petra, kjer ostanejo toliko časa v družbi njegovi, da ga jim tržaški vlak dalje ne odpelje, želeč mu v novi službi vsega blagoslova božjega. (Konec prih.)

**Iz tuhinjske doline** 24. junija. — Ni dolgo, kar sem poročal o slabem vremenu. Žalibog, še danes nimam naznanjati boljšega. Sv. Medarda prerokovanje se letos čisto vresničuje: vsaki dan je veliko dežja, večkrat še tudi poprecej toča. Dne 17. t. m. je bilo ob 1. uri popoldne pri Zlatem Polju toliko toče, katera je vse pobelila, da se je še drugi dan videlo 1 uro daleč vse belo, dne 22. t. m. ravno tam pa nekoliko manj, pobelila je pa tudi. Včeraj je bilo tudi pri nas veliko dežja z drobno točo. Kmetje so v velikem strahu za svoje pridelke. — Pri čebelah je tudi velika lakota zavoljo slabega vremena in pomanjkanje medú, ker ga uže skoraj ni nikjer dobiti. Če bo tako naprej, so uboge čebele vse vnič. Star funt medú je po 45 do 50 kr., pa še ta kup ga je težko dobiti. Če nam ne bo Bog pomagal, ne vem, kaj da bo. P.

**Iz Ljubljane.** (Opomin vsem posestnikom vinogradov na Dolenjskem.) Kranjska se ne more več prištevati tistim srečnim deželam, katere so bile do sedaj obvarovane pred trtno ušjo. Ta najhujši sovražnik vinarstva je prodrl na svojem uničevalnem potovanju skozi Evropo in našo državo — uže tudi čez meje naše dežele ter se lotil naših vinogradov.

Ogled, katerega je priredilo okrajno glavarstvo krško s pomočjo g. Julija Hanselna, vodje priprav za obrambo proti trtni uši na Štajarskem in podpisanega načelnika kot veščakov in s posredovanjem popotnega učitelja g. Gustava Pirca, katerega je navlaš v to odposlala visoka deželna vlada, je nedvomno dokazal, da se trtna uš uže nahaja v okrajih „Cigelnik“ blizu Velike Doline, sodnije kostanjeviške, tik meje hrvaške pri Samoboru, in da je ta okraj le blizu 4 kilometre oddaljen od okuženih vinogradov na Hrvaškem in Štajarskem.

Podpisani odbor za obrambo se je uže v pozivu dne 5. avgusta 1881. skrbeč izrazil: „Kdo jamči nam, da ni nas uže napadel ta škodlivec ali da nas ne napade v kratkem“ — in ta nevidljivi sovražnik pričel je baš uže tačas svoje pogubonosno delo, kajti krajevno raziskavanje je nedvomno dokazalo, da je bila trtna uš najmanj uže pred štirimi leti v sedaj okuženem okraju.

Najprvo je bila v vinogradu nekega posestnika iz Štajarskega. — Iz lege in kakovosti sedaj okuženega okraja, katera je okuženemu središču na Hrvaškem in Štajarskem nasprotna, se nedvomno sklepa, da se ta krilati škodlivec ni sam naselil, ampak da so ga zanesli v te kraje delavci z orodjem, posodo in oblačili.

Kako in kam da se razprostira ta okuženi okraj, zamore dokazati le prav vestno in trudapolno preiskavanje teh vinogradov; vendar se je bati, da so tega škodljivca delavci uže v druge kraje zanesli, sosebno zaradi tega, ker se ni vedelo do sedaj, če je uže v naših vinogradih.

Toraj pazite vestno posestniki vinogradov, naznajte precej vsako nenavadno prikazen na trtji, posebno če prične pešati rast, slabo razvijati se listje, in če je nasad slab ali pa če ga celó ni — politični oblasti naravnost ali pa potom dotičnega županstva, in če je le mogoče, poročajte tudi o tem nemudoma in naravnost odboru za obrambo proti trtni uši, da se prične precej preiskovanje in da se v slučaju okuženja priredé precej dotične priprave, drugače nam uniči ta škodlivec vse vinograde.

Le tačas zamoremo premagati tega škodljivca, če se je zasedil koj početkoma in da ni okuženi okraj preobširen.

Radi tega mora odbor p. n. posestnike vinogradov resno opominjati, da ne pridejo v nobeno dotiko z okuženim okrajem ter se tako obvarujejo velike nesreče.

Akoravno je vže vsa skrb odborova obrnjena na okuženi okraj, vendar ne bode opustil odbor izpolnjevanja prevzete častne dolžnosti po celem obsegu.

Rudolfovo 20. junija 1884.

#### Odbor za obrambo proti trtni uši.

Anton Ogulin, načelnik.

— (Nemška ljudska šola v Ljubljani.) Dunajski, našim nemškutarjem prijazni listi prinesli so zadnje dni novico, da c. k. vlada ni potrdila ominožnega sklepa kranjske hranilnice zaradi nemške ljudske šole v Ljubljani in to poročilo spremljajo s potoki krokodilskih solz o zatiranju nemštva na Kranjskem. — Kolikor je v Ljubljani poklicanim krogom v tej zadevi znanega, omenjeno naznanilo dunajskih listov ni resnično, ampaj zdaj je c. kr. vlada samo naročila ljubljanskemu magistratu, da ji o tej zadevi na drobno naznani vse gledé potrebe nemške šole, ki bo peto kolo za naše razmere, potrebne podatke. S tem pa uže sam po sebi odpade ves povod za kričanje o zatiranju nemštva na Kranjskem; povoda takega pa tudi ne bo, ako, kakor se nadjamo, c. kr. vlada res ne potrdi onega hranilničnega sklepa, ker je mestni zastop ljubljanski protestujoč zoper sklep hranilnični, odločno izrekel, da spozna svojo dolžnost in naznani svojo pripravljenost po potrebi skrbeti sam za poduk nemškega prebivalstva v ljudskih šolah v Ljubljani. — S tem sklepom in čini, kateri mu bodo sledili, upamo, da je ljubljanski mestni zastop temeljito razprhil nemškutarsko nakano zagrnjeno v slabo prikrito — hlinjeno lojaliteto nemškutarskih kolovodij v ljubljanski hranilnici.

— (Nov škof ljubljanski) ima postati, kakor se nam naznanja iz precej zanesljivega vira gosp. dr. Jakob Misia, kanonik sekovskega kapiteljna in kancelar sekovskega škofa, rodod Slovenec, 46 let star, odličen in zeló učen duhoven. — Nam in zeló vsi naši škofiji je ta gospod neznan, tedaj nam ne gre soditi o njem, dokler ga ne spoznamo po dejanji. — Dunajska oficijozna „Presse“ pa vé povedati, da je za škofijstvo ljubljansko odločen naš ožji rojak, prečastiti gospod dr. Janez Kulavic, dvorni kaplan in vodja višjega duhovniškega zavoda pri Avgustincih na Dunaji. — Ker prvomenovanega gospoda, kakor rečeno, prav nič ne poznamo, nam nikakor ni mogoče primerjati zmožnost in zaslug imenovanih gospodov, — eno pa lahko trdimo, da bi imenovanje gospoda dr. Janeza Kulavica vsa dežela zato, kerga pozna za to mesto po vsem sposobnega, kot državljana in duhovnika odličnega, pozdravila z največjo zadovoljnostjo.

— (Višje sodnije svetovalec gosp. J. Kapretz) imenovan je za predsednika c. kr. deželne sodnije ljubljanske. — Čestitamo novoimenovanemu gospodu predsedniku in se nadjamo, da ne bo hodil po stopinjah svojega prednika gledé narodne enakopravnosti Slovencev.



— (Gospod profesor Vinc. Borštner), ki je bil začasno nameščen na gimnaziji ljubljanski, imenovan je stalno za profesorja na tej gimnaziji; — premeščen pa je na ravno to gimnazijo za pomočno službovanje tudi naš rojak A. Vester, ki je bil uže več let na gimnaziji v Budejovicah.

— († Prečastiti gosp. Luka Hiti), beneficijant, šolski vodja in katehet vipavski, izgleden učenik mladini, zmiraj zvest sin svojemu narodu, umrl je po daljem bolehanji dne 20. t. m. v Vipavi. Naj v miru počiva!

— (Kmetijsko potno predavanje) imel bode 29. dne t. m., to je, na praznik sv. Petra in Pavla v Zgornjih Gorjah deželni potovalni učitelj Gustav Pirc. Predavanje se prične po popoldanski službi božji v tamošnji ljudski šoli.

— (Papirnica v Vevčah) gorí, kakor ravno zdaj ob pol 4. popoldne čujemo.

## Novičar iz domačih in tujih dežel.

**Z Dunaja.** — Protijudovska stranka namerava v dunajskih okrajih osnovati meščanska društva. — Ministerstvo odposlalo je zarad zadnjih povodenj svojega poročevalca v Galicijo. — Cesar nakazal je za povodnji poškodovane v Galiciji iz lastne blagajnice 8000 goldinarjev.

**Iz Trsta.** — Danes se pričnejo v pritišji tržaškem velike vaje vojnega našega brodovja. — Južna železnica znižala je, da privabi tje več tujcev, za te dni vožnino za polovico. — Peti okraj slovenske tržaške okolice (Opčina) poslala je svojemu zastopniku v mestnem zboru pl. Burgstallerju zarad njegovega Slovencem nasprotnega postopanja nezaupnico, katero je podpisalo blizo 300 volilcev.

**Štajarska.** — Prvotno odločeni dnevi volitve v deželni zbor so se preložili za mesec dni, kakor se čuje, zato, ker je bil c. kr. namestnik volitve vélikega posestva stavil na soboto, ko je mnogim duhovnom velikim posestnikom nemogoče zapustiti dom. — Na spodnjem Štajarskem je volilno gibanje zeló živahno, Slovenci sklicujejo volilne shode, ki so prav dobro obiskovani, in ako se posreči, povsod postaviti prave kandidate, je mogoče, da se odvrne še tu in tam privrženec celjskega Glančnigg-a. Tudi véliko posestvo se je odce-

pilo od nemško-narodne stranke. — V Gradcu se danes sklene pravda zoper zatožene anarhistične delavce.

**Gališka.** — Vsled nepretrganega deževanja nastale so po vsi deželi velike povodnji, ki so veliko škodo napravile pri poljskih pridelkih.

**Ogerska.** — Pri zadnjih volitvah so se presukale razmere strank tako-le: vladina stranka zgubila je 50, pridobila 57 sedežev; zmerna opozicija pridobila je 22, zgubila 29; skrajna levica pridobila 27, zgubila 42; brezstrankarski pridobili 6, zgubili 9; narodnjaki pridobili 3, zgubili 2; antisemiti pridobili 17, zgubili nobenega sedeža.

**Nemška.** — Nemški cesar snide se z našim cesarjem prve dni prihodnjega meseca v Išl-u.

**Francoska.** — Ministerski predsednik je naznanil v zbornici, da se konferenca zarad Egipta snide dne 28. t. m. v Londonu. — Več časnikov ojstro obsoja dogovor Francoske z Angleško za konferenco in trdijo, da zbornica tega nikakor ne more odobriti. — V Toulonu prikazala se je kolera, dne 23. t. m. umrlo je za njo 5 oseb.

**Ruska.** — V Nišnem Novgorodu vzdignilo se je ljudstvo zoper jude v številu blizo 2000 oseb, ker se je raztrosila govorica o ropu krščanskega otroka. Gosposka je zaprla blizo 150 oseb.

**Popravek.** V 25. številu „Novic“ na prvi strani v zadnjem oddelku tiskano je napačno: „Ker pa takih razmer ne najdemo tako splošno po Dolenjskem, naj se toraj posnema v ugodnejših legah umni gospodarji (?) i prestopi se k oranju vsaj na široke kraje le v prid“, beri: „ker pa takih razmer ne najdemo tako splošno po Dolenjskem, naj se toraj posnema v ugodnejših legah umne gospodarje in prestopi k oranju vsaj na široke kraje, ako uže ne k oranju brez krajev. Ako si pogledamo, kaj je oranju na ozke kraje v kvar, vidimo, da je isto oranju na široke kraje le v prid.“

## Žitna cena

v Ljubljani 21. junija 1884.

Hektoliter: pšenice domače 7 gold. 80 kr. — banaške 8 gold. 51 kr. — turšice 5 gold. 40 kr. — soršice 6 gold. 70 kr. — rži 5 gold. 53 kr. — ječmena 4 gold. 87 kr. — prosa 5 gold. 36 kr. — ajde 5 gold. 53 kr. — ovsa 3 gold. 25 kr. — Krompir 2 gold. 50 kr. 100 kilogramov.

# Vabilo na naročbo „Novic“.

S koncem prvega polletja uljudno vabimo k naročbi „Novic“ brez družega priporočila, kakor da bodo „Novice“ tudi vprihodnje prinašale zanimivega, podučnega in novega, kar spada v njih delokrog, odkar izhajajo. V političnih vprašanjih hodile bodo pa enako trdno svojo staro pot — in se neomahljivo držale starega našega gesla: za vero, dom, cesarja!

Pri tej priliki izrekamo tudi vsem p. t. gospodom dopisovalcem in sploh prijateljem „Novic“ najgorkejo zahvalo in jih prosimo tudi še daljne prijazne podpore.

Naročnina „Novicam“ ostane stara in veljajo z „Oglasnikom“ vred: po pošti prejemanje za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četrto leta 1 gld. 30 kr., v tiskarni „ „ „ „ 4 „ — „ za „ „ 2 „ — „ za „ „ 1 „ — „

Udje c. k. kmetijske družbe dobivajo „Novice“ na leto za en gold. ceneje.

Za prinašanje na dom v Ljubljani po 40 kr. na leto več.

Naročnina naj se po najcenejši poti poštarških nakaznic pošilja pod naslovom Blaznikove tiskarne v Ljubljani.

Vredništvo in opravništvo „Novic“.